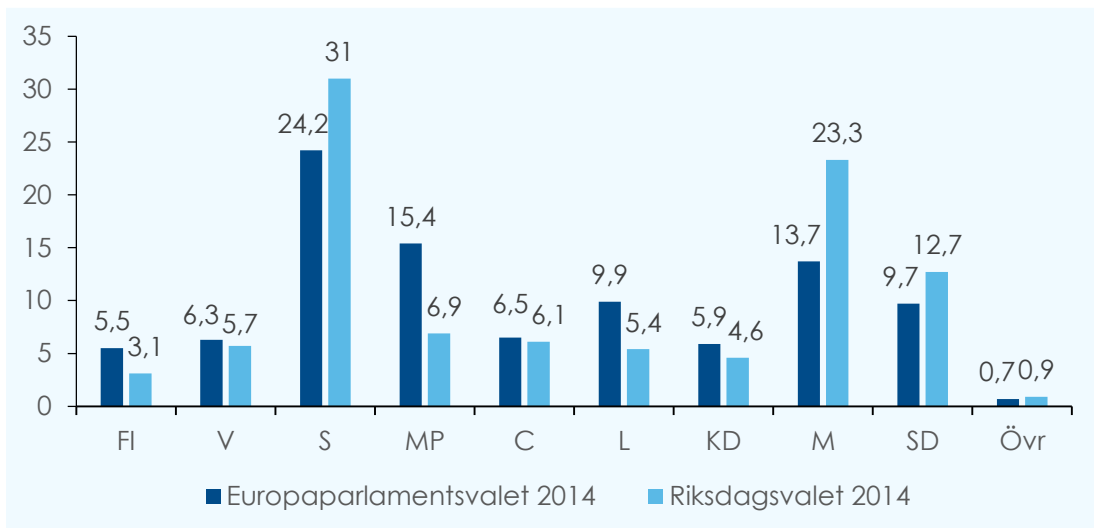

Olika val, olika sätt att rösta

Ända sedan det första Europaparlamentsvalet år 1979 finns det ett mönster där väljare röstar på olika sätt i Europaparlamentsval och nationella val. Valdeltagandet är lägre, stora och regeringsbärande partier tenderar att missgynnas i Europaparlamentsvalet, medan mindre, nya och utmanarpartier kan gynnas. Sverige är inget undantag, vilket kan illustreras av valutgången år 2014 (se figur nedan), då valen ägde rum med bara 112 dagars mellanrum. Socialdemokraterna och Moderaterna fick ett sämre resultat i Europaparlamentsvalet, medan Miljöpartiet och Liberalerna fick ett bättre resultat, och det nya partiet Feministiskt Initiativ kom in. Det finns flera anledningar till detta typiska mönster. Den traditionella bilden grundas i teorin om andra rangens val, där tanken är att väljare röstar annorlunda eftersom Europaparlamentsvalet inte resulterar i regeringsbildning. När mindre står på spel är det färre som röstar, och nationella frågor antas dominera. Missnöjda väljare kan då straffa sittande regering genom att rösta på ett annat parti. Alternativt kan de rösta på det parti de egentligen står närmast utan att behöva tänka strategiskt på spärrar och regeringsbildning. Analyser av svenskt väljarbeteende 2014 visar dock att röstning på olika partier även kan förklaras av att enskilda kandidater är viktigare för partival i Europaparlamentsvalet. Valen handlar också om olika sakfrågor, och det finns därför väljare som anser att det är olika partier som är bäst i riksdagsvalet respektive Europaparlamentsvalet (Berg & Oscarsson 2015).

Figur 1. Valresultat i Europaparlamentsvalet samt Riksdagsvalet år 2014 (procent).

Källa: [Valmyndigheten](#) (2019) "Valresultat", hämtad 2019-04-02

Kommentar: Underlaget till figuren är inhämtat från Valmyndigheten och är uttryckt i procent. Partierna är förkortade enligt följande: FI=Feministiskt initiativ. V=Vänsterpartiet. S=Socialdemokraterna. MP=Miljöpartiet. C=Centerpartiet. L=Liberalerna (vid valet 2014 var partiets namn Folkpartiet). KD=Kristdemokraterna. M=Moderaterna. SD=Sverigedemokraterna. Övr=övriga partier.

Referenser

Berg, L & Oscarsson, H. (2015) *Supervalåret 2014. Demokratistatistik: Rapport 20*. Stockholm: Statistiska centralbyrån (SCB).